

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

XC. De triplici unguento compunctionis, devotionis, pietatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

nos data non
vulganda; Nec
data propter alios
occultanda,
hic charitas:
ibi humilitas
periclitatur.

a Cant. 1. a
b Matt. 11. d
Osculum Pa-
tris & Filii
Spiritus san-
ctus.
c Matt. 16. c
d 1. Cor. 2. e

e Galat. 4. b
Per osculum
quid sponsa de-
sideret, nempe
cognit. Verbi
Dei, & verit.
amorem.

f Matt. 7. b

partiri. Ita sanè obtinebimus illud Spiritus sancti donum, quod vocatur *disceratio spirituum*, si & ea quæ nobis tantum congruunt, nobis reservemus; & ea quæ ad aliorum utilitatem conferuntur, nobis largiamur & proximis.

S E R M O LXXXIX.

De oculo à sponsa desiderato, id est, Spiritu sancto.

Osculetur me osculo oris sui^a. Os Patris intelligitur Filius. Nemo autem novit Filium nisi Pater, & nemo novit Patrem nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare^b. At verò cuicumque fit ista revelatio, sive Patris, sive filii, non fit nisi per Spiritum sanctum. Hinc est quòd cum Petrus dixisset Domino: Tu es Christus Filius Dei vivi: ille respondit: Beatus es Simon Barjona, quod interpretatur, filius columbæ: quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui est in cælis. Et Apostolus cum præmisisset quod oculus non vidit, & auris non audivit^d, & cætera: statim subjunxit, nobis autem revelavit Deus per Spiritum suum. Videtur ergo sponsa gratiam habere Spiritus sancti, per quam cognoscat Filium æqualem Patri. Nec dicit, osculetur me ore tuo (quod solius Filii est dicere) non cujusquam creaturæ: quippe quæ nullo modo potest esse æqualis Patri, sed osculo oris sui. Porro osculum commune est osculantis & osculati. Si igitur se invicem osculantur Pater & Filius, quid est eorum osculum nisi Spiritus sanctus?

Hoc itaque flagrat sponsa osculari, osculetur me, inquiens, osculo oris sui. Hoc osculum testatur etiam Paulus eam accepisse, cum dicit e: Quoniam estis filii, misit Deus Spiritum Filii sui in corda nostra, clamantem Abba Pater. Hoc osculum pollicebatur, & ipse Salvator, cum ad instantiam orationis exhortaretur discipulos. Si vos, inquit f, cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris, quanto magis Pater vester qui in cælis est dabit bona, id est Spiritum bonum petentibus se? Ex hujus osculi impressione suscipit anima rationalis ab ipso sponso suo Verbo Dei cognitionem, & amorem veritatis, quæ duo quasi labia imptimit ei ipsa Dei virtus & Dei sapientia. Siquidem sapientia cognitionem, virtus confert amorem. Habet & ipsa anima similiter duo labia, quibus osculatur sponsum suum, id est rationem & voluntatem. Rationis est percipere sapientiam, voluntatis virtutem. Si sola ratio percipiat sapientiæ cogitationem, & voluntas non habet virtutis amorem, non est plenum osculum. Aut si sola voluntas obtineat amorem, ratio minime percipiat cognitionem, nihilominus est semiplenum. Tunc verò plenum & perfectum est, quando & sapientia illustrat rationem, & virtus afficit voluntatem.

S E R M O LXC.

De triplici unguento, Compunctionis, Devotionis, Pietatis.

Maria

Maria accepit libram unguenti, & unxit pedes IESU. Ioan. 12.
 Confer. Serm. 12, in Cant.

Duo sunt pedes Dei, misericordia & iudicium. His circum & perambulatur jugiter spirituales mentes exultans ut gigas ad currendam viam: si tamen tales sunt de quibus merito dicat: Habitabo in illis, deambulabo in eis. Hos ergo pedes primo ungit anima peccatrix illo primo unguento quod dicitur *compunctionis*. Denique Maria quæ peccatrix erat, unxit pedes IESU. Nec mediocre sanè unguentum hoc videatur, de quo scriptum est *b*: *Et domus impleta est ex odore unguenti*. Nec mirum, cum etiam in celestibus sentiat huiusmodi unguenti fragantia, Veritate attestante quæ ait *c*: *Gaudium est Angelis Dei super uno peccatore penitentiam agente*. Verum quantumlibet unguentum hoc preciosum videatur, tamen comparatum alteri quod appellatur *devotionis*, & conficitur ex memoria beneficiorum divinatorum, quo & ungitur caput Domini, vile & nullius precii intelligitur. Denique de illo dicitur *d*. *Cor contritum & humiliatum Deus non despicies*. De isto vero *e*: *Sacrificium laudis honorificabit me*. Caput ex eo ungitur, cum suis donis, Deo gratias agis. Siquidem caput Christi, Deus *f*. Deitas ergo in Christo tangitur, quotiens ad laudem ipsius ejus beneficia memoramus, sicut non tam Deitas, quam Humanitas necesse est ut cogitetur, cum non ejus dona, sed nostra peccata recordamur.

Nam in carnis assumptione duos illos pedes ad hoc accepisse cognoscitur, id est, misericordiam & iudicium, ut peccator qui ad caput, id est ad Deitatem accessum non habebat, ad pedes, id est ad Humanitatem accederet. Nisi enim pes ille quem diximus misericordiam, ad hominem assumptum pertineret, Paulus de illo non diceret *g*: *Tentatum autem per omnia pro similitudine absque peccato, ut misericors fieret*. Et nisi iudicium æquè ad hominem pertineret, ipse homo Deus de ipso non dixisset *h*: *Et potestatem dedit ei iudicium facere, quia filius hominis est*. Itaque ad hos pedes viri doloris & scientis infirmitatem, peccator accedere non dubitans, fidenter loquitur *i*. *Nunc autem cum fiducia accedimus ad thronum gratiæ. Non enim habemus pontificem, qui non sciat compati infirmitatibus nostris*. Peccatrix ergo ad pedes, iusta ad unguendum caput accedit. Tantò autem unguentum capitis illo alio quod pedibus apponitur preciosius est æstimandum, tantò species quibus conficitur, illis constat esse preciosiores. Has quippe facile & absque labore in nostra regione reperimus. Peccatores siquidem omnes sumus. Porro illas difficile ac de longinquo valde, utpote de paradiso Dei asportatas suscipimus. *Omne enim datum optimum, & omne donum perfectum desursum est descendens à Patre luminum k*. Quid denique huiusmodi unguento excellentius, de cujus effusione etiam Apostoli murmurasse dicuntur, dicentes *l*: *Vt quid perditio hæc? potuit enim venundari & dari pauperibus*.

Duo pedes Dei miseric. & iudic.
a Psal. 18. b Unguentum compunctionis.
b Ioan. 12. a
c Luc. 15.
Unguentum devotionis.
d Psal. 50. d
e Psal. 49. d
f I. Cor. II. a Illud pedibus, hoc capiti convenit.
Caput Christi Deitas; Pedes humanitas.
g Heb. 4. a
h Ioan. 5. e
i Heb. 4. d Unguentum capitis quanto pretiosius altero pedum.
k Iacob. 1. e
l Matt. 26. a
 Sed

*Alii contem-
plativa. alii a-
ctive vite offi-
cia magis ido-
nei. In his di-
scernendis sepe
fallantur homi-
nes.*

*Deus uniuersu-
susque capacita-
tem novit, &
re postera alio-
rum iudicia
omnescit.*

Eccli. 42. c

Math. 16. a

*Unguentum
vultum, idque
superioribus excel-
lentius.*

*licet in aliis
dit. fit in
um novi-
um. cum
men esse
at superio-
bus.*

Sed & nunc quoque cum forte videtur quispiam vacare Deo, tanta-
que devotionis & gratiæ, ut merito credatur ungere caput Christi, persi-
stens jugiter in sancta quiete, & gratiarum actione, & divinæ delectatione de-
votionis, non desunt qui hoc perditionem dicant, & iusto, ut sibi videtur,
murmure conquerantur, quod is qui pluribus prodesse poterat, quiescat
sibi: non quod sanctitati inuideant, sed quod provideant charitati. Cate-
rum ipsa charitas Deus huiusmodi animæ plerunque parcat, quam videt
spiritualibus studiis delectari, maximèque si talem eam noverit, quæ ad-
huc pusillanimitate & imbecillitate ut mulier sit, & necdum in virum per-
fectum profecerit: quod utique melius ipse discernit qui intuetur cor,
quàm homines qui in facie tantum vident, & secundum faciem iudicant,
cum videlicet minimè attendunt non esse eiusdem facilitatis devotè quie-
scere, & fructuose occupari: humiliter subesse, & utiliter præesse: regi
sine querela, & regere sine culpa: obedire sponte, & imperare discretè:
bonum denique esse inter bonos, & bonum inter malos: imò etiam esse
pacatum inter filios pacis, & his qui oderunt pacem, exhiberi pacificum.
Sciens ergo **JESUS** qui sint, quive non sint idonei implicari curis pro tali
delicata anima, quam pro sui adhuc teneritudine tractandis negociis mi-
nus sufficere sentit, adversus aliud sentientes, & ob hoc eius quietem tan-
quam infructuosam bono quidem zelo, sed non secundum scientiam in-
simulantes, ipso respondet effectu ^m: *Quid molesti estis huic mulieri?* Nam
etsi (quod fatendum est) melius est ad quod illam trahere tentatis, bonum
tamen opus est quod operata est in me. Sinite eam interim operari bonum
quod potest. Novi enim ego quod adhuc mulier sit. Cum autem muta-
tione dexterae Excelsi de muliere factus fuerit vir, (quod & me, quando ta-
men erit, latere non poterit, quia me provocante promovebitur, me quo-
que servante tenebitur tunc melior erit iniquitas viri, quàm nunc benefa-
ciens mulier ^m. Unde & illud melius spero. Nec reputo perditionem un-
guenti huius effusionem, in quo & mulieris devotio designatur, & mea præ-
figuratur sepultura. Huc accedit, quod tam late suam fragrantiam circun-
quaque diffundit, quare ubicunque prædicatum fuerit hoc Evangelium,
dici etiam habeat, quod & hæc fecit in eius commemorationem ^a.

Jam ad tertium unguentum accedamus. Sanè in duorum præmissio-
rum alterutra collatione, priore sequens absque omni ambiguitate cogno-
scitur esse melius longèque excellentius. Illud autem mirum videtur, si ter-
tium aliquod inveniri queat, quod ambobus jure debeat anteponi, juxta
quod optimum unguentum sponsa sua redolere ubera gloriatur. Alioquin
optima non sunt si non vincunt meliora, sicut & meliora veraciter non di-
cuntur, nisi quæ superant bona. Porro tantæ excellentiæ unguentum illud
secundum quoque caput ungitur, inventum est, ut vix quælibet ei divitiarum
non

non dico præferri, sed nec saltem conferri posse videantur. Ego tamen non crediderim sponsam esse mentitam; quippe quæ habeat sponsum ipsam veritatem, cuius & hic verba loquitur *P*, qui utique sicut fallere non vult, ita nec falli potest. Alioquin frustra desiderat & suspirat veritatis amplexibus jungi, mentiens veritati. Quæ enim mendacio societas cum veritate? Quin potius veritas perdit omnes qui loquuntur mendacium?

p Cant. 1. a

q Psal. 5. b

Fortassis in Evangelio si quærimus, invenimus præcessisse & huius figuram. *Maria*, inquit, *Magdalene & Maria Iacobi & Salome emerunt aromata, ut venientes ungerent Iesum*. Videsne in prima fronte propositi capituli, quanti æstimandum sit etiam hoc materiale unguentum, cuius aromatis comparandis non una vel duæ sufficere potuerunt? Una primum, una & secundum attulit unguentum. Ad hoc autem comparandum & præparandum tres pariter convenerunt, ut simul videlicet emerent, quod per se singulæ non poterant, & sic venientes ungerent JESUM. Non solum pedes aut solum caput, sed, *ut venientes (inquit) ungerent Iesum*, id est totum corpus. Sed attende, quod tam preciosi huius unguenti CHRISTUS pati noluerit perditionem fieri, & ideo non invento corpore reportaverunt illud, & iussæ sunt exhibere vivo quod præparaverant mortuo. Quod & fecerunt, cum protinus nunciato gaudio resurrectionis, Discipulorum (qui proculdubio membra Christi, & membra viva erant) tristia corda delinire curarunt. Quæ utique membra nisi plus illo crucifixo corpore Christus diligeret, pro his illud crucifigendum non tradidisset. Liquet itaque quòd duo illa tantò hoc ultimum præcellit unguenta; quantò CHRISTUS hoc suum corpus, id est Ecclesiam cui exhibetur, illo quod ex eo ungi voluit quod & propter huius redemptionem tradi voluit constat esse amabilius.

Cur Christus noluerit suum corpus mortuò ungi unguento illo per mulieres præparato.

Christus mysticum suum corpus plusquam verum dilexit.

S E R M O X C I,

De tribus Emissionibus.

Emissiones tuæ paradisus. Vox illius celestis Hierusalem congaudentis huic quæ peregrinatur in terris. Sunt autem tres emissiones. Prima conjugatorum pœnitentium in mundo. Secunda conversorum continentium in clauistro. Tertia prælatorum prædicantium, & orantium pro Dei populo. De prima emissione, id est pœnitentia dicunt Angeli, quibus gaudium est super uno peccatore pœnitentiam agente *b*: *Quæ est ista quæ ascendit per desertum sicut aurora consurgens* *c*? Ascendere autem dicitur hæc anima pœnitens per desertum, terram scilicet inviam & inaquosam, peccatorum suorum recordando. Ascendit sicut virgula, eadem peccata humiliter confitendo. Quæ confessio recte fieri sicut virgula sumi dicitur, quia per plures peccatorum species tanquam fumus de thuribulo per plura

a Cant. 4. d Emissiones tres Prima est pœnitentia secularium.

b Luc. 15. b

c Cant. 3. e

Sermones S. Bernardi.

A a a a

fora-